

Bažant vietnamský – *Iophura hatinhensis* CITES I vzácný chovanec v našich voliérách



Kohout.



Slípka.

Je to v současné době jeden ze tří nejvíce ohrožených druhů bažantů na světě z hlediska počtu žijících jedinců. V přírodě je odhadován početní stav populace na maximálně 1000 kusů, v zajetí se pak chová přibližně okolo 200 kusů. V České republice jsou v současnosti, pokud je mi známo, chovány čtyři páry v soukromých chovech a jeden pár v zoologické zahradě. U nás se již sice podařilo vylíhnout několik kuřat, ta však posléze bohužel uhynula. Dosud tedy nikdy nebyl tento druh v České republice odchován. WPA (World pheasant association) se snaží podpořit jeho chov, který je ohrožován malým počtem původních jedinců a tím pádem značnou příbuzností v celé populaci. WPA vytvořil program na záchranu tohoto druhu a vede zároveň plemennou knihu tohoto bažanta. Na jejím základě pak vydává doporučení k sestavování nepřibuzných párů do chovu.

Problém přežití bažanta vietnamského spočívá v tom, že se tento druh vyskytuje pouze v jedné, poměrně malé lokalitě v centrálním Vietnamu a bohužel se ho tím více dotýká odlesňování a následná přeměna krajiny na zemědělskou půdu a vznik rýžových

plantáží. Negativní vliv na jeho již tak slabou populaci má samozřejmě i ilegální lov, k němuž v této chudé krajině hojně dochází.

Tento krásný druh byl objeven poměrně nedávno a to v roce 1964 v provincii Ha Tinh (odtud i latinské jméno), podrobně popsán byl pak až v roce 1975 profesorem Vo Quy. Poprvé v zajetí byl chován až v roce 1990 v zoo v Hanoji, kde byl v roce 1993 i poprvé v zajetí odchován. V roce 1999 pak byli dovezeni první bažanti vietnamští do Evropy a to do Zoo Jersey, kde se hned v následujícím roce podařil odchov prvních čtyř kusů. Následně se pak pomalu začal šířit i do evropských chovů.

Kohout: délka 60 až 65 cm, ocas 25 až 27 cm, váha 9000 až 1000 g.

Slípka: délka 50 až 55 cm, ocas 22 cm, váha okolo 850 g.

Ve Vietnamských provinciích Ha-Tinh a Quang-Binh, obývá nížinné lesy s hustým podrostem v nadmořské výšce okolo 300 m. n. m.



Mapa ýskytu.

Patří do **rodu lophura** a je velmi podobný Edwardovu bažantu. Při objevení prvních kusů byl považován za produkt příbuzenské plemenitby tohoto bažanta. Později pak byl popsán jako samostatný druh, což následně potvrdily i testy DNA. V prvním roce života je bažant edwardsův a vietnamský skoro nerozpozná-



telní. Jen vietnamský je na vyšší noze, tělo je poněkud protáhlejší a bílá chocholka na hlavě je delší. Ve druhém roce kohoutu vietnamského bažanta vyrůstá na vrcholu ocasu několik bílých ocasních per, u slípek se v některých případech stává také, že jim po druhém roce vyrůstají bílá pera v ocase. Většina slípek je však bez těchto per a ocas mají hnědý.

Kohout je celý kovově modrý, na temeni má malou nízkou bílou chocholku, okolí oka je lysé červené, křídla černomodrá se zeleným leskem, ocas černomodrý, vrchní pera bílá (u jedinců starších dvou let), nohy červené.

Slípka je celá kaštanově hnědá, okolí oka lysé červené, vrchní ocasní pera hnědá, nohy červené.

O životě tohoto bažanta v přírodě v podstatě nejsou žádné informace. Jediné dostupné poznatky jsou z chovu v zajetí. Vietnamský bažant je monogamní, slípka, která bývá velmi dob-

rou matkou, snáší koncem března 4 až 7 vajíček, při odebírání pak dvojnásobný počet. Inkubace trvá 25 dní.

Přestože chov těchto bažantů jsem neměl v plánu, situace se vyvinula tak, že když kamarád chovatel sháněl nepřibuzný pár, který mu byl v Nizozemí přísliben, byla nám nabídnuta možnost koupě ještě jednoho páru. Jelikož se jedná o krásné a velmi vzácné ptáky, kteří se obtížně shánějí, neodolal jsem a nabízený pár jsem zakoupil. Posléze jsem si, tak jak mám ve zvyku, pořídil ještě druhý nepřibuzný pár. Zimu minulého roku přečkali dobře, přes léto krásně přepeřili a pokud vše půjde tak jak má, a bude-li přát štěstí, mohli bychom se na jaře 2010 dočkat snášky a snad i prvních odchovaných kuřat bažanta vietnamského v naší republice.

Bažanty vietnamské chovám ve voliérách o rozměru 5×2×2 m, se zastřešeným závětrím o délce 2 metry. Dna voliér tvoří lesní hrabanka a štěpky. Velkou výhodou tohoto druhu je, že mu jako jednomu z mála bažantů nevadí vlhká půda ve voliéře. Jelikož není zeleň, mám voliéry s bažanty vietnamskými osázeny borovicí, smrkem, pierisem a bambusem. Naši zimu snáší tento bažant velmi dobře, lednové teploty dosahovaly několikrát až mínus 20 °C a ptáci to snášeli slušně a v dobré kondici. Není nutné speciální zimoviště, jen průměr hřadovacích bidel by měl být větší. Bidla používám z akátu většinou o průměru 8 až 10 centimetrů.

Bažanty krmím směsí pro bažanty BŽ3 v klidovém období, BŽN pro bažantí nosnice v období snášky únor až květen, a směsí zrnin (pšenice, kardi, proso, řepka, vikev, peluška, čirok). Velmi dobře berou jablka a bezinky. Bažant vietnamský je velmi aktivní a pokud nemá úkryt, je neustále v pohybu. Je plachý, ale časem si na svého chovatele zvykne. V toku může být agresivní a slípka by měla mít možnost úkrytu a úniku. Jako úkryt používám borové a jedlové větve, kmeny stromů a odpadní trubky, do kterých kohout slípku, pokud se tam schová, nepronásleduje.

Věřím, že se tento vzácný druh časem podaří odchovat i v naší republice a s pomocí dalších chovatelů a čtenějších odchovů v zajetí vzroste naděje na záchranu tohoto vzácného bažanta pro další generace.

text a foto: Miloslav Stehlík,
tel.: 723 442 917, infotragopan@email.cz